

คู่มืองานวิเคราะห์วางแผนอัตรากำลังคน

นางสาวเกศรินทร์ ก่อแก้ว
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

กลุ่มบริหารงานบุคคล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ เป็นคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิเคราะห์วางแผนอัตรากำลังคน ประกอบด้วย คำจำกัดความ ขอบเขตของงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงาน ทำให้งานสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารชุดนี้คงจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มี ความสนใจ ได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ศึกษา ค้นคว้า และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อทางราชการต่อไป

เกศรินทร์ ก่อแก้ว

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
คำจำกัดความ	1
วัตถุประสงค์	1
ขอบเขตของงาน	1
ขั้นตอนการดำเนินงาน	1
Flow Chart การปฏิบัติงาน	3
เอกสารหลักฐานอ้างอิง	4

คู่มืองานวิเคราะห์วางแผนอัตรากำลังคน

1. ชื่องาน : งานวิเคราะห์วางแผนอัตรากำลังคน

2. คำจำกัดความ

อัตรากำลังคน หมายถึง ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ บุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38ค.(2) ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา ลูกจ้างประจำ ในสถานศึกษา พนักงานราชการ รวมถึงอัตรากำลังชั่วคราวที่จ้างด้วยเงินงบประมาณ

3. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นข้อมูลหลักในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
2. เพื่อวางแผนกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและเป็นไปตามเกณฑ์ทั้งในด้านปริมาณและความสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษา

4. ขอบเขตของงาน

งานวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน มีขอบข่ายและภารกิจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ภารกิจและแผนอัตรากำลังคนของครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้างประจำ ประสานการดำเนินการและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของหน่วยงานและสถานศึกษา กำหนดจำนวนอัตรากำลังของสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด จัดทำแผนอัตรากำลังของเขตพื้นที่การศึกษา เสนอแผนอัตรากำลังเพื่อขอความเห็นชอบจาก คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ส่งเสริมให้สถานศึกษา จัดทำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษา นำแผนที่จัดทำแล้วสู่การปฏิบัติ ติดตามประเมินผลการใช้อัตรากำลังอย่างคุ้มค่า เหมาะสมและเสนอเกลี่ยอัตรากำลัง การตัดโอนตำแหน่งและอัตรากำลังเงินเดือนต่อ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

5.1 การจัดทำแผนอัตรากำลังในสถานศึกษา

5.1.1 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผน ประกอบด้วย

- 1) การจัดทำข้อมูลนักเรียนและการจัดชั้นเรียน (10 มิ.ย.)
- 2) ข้อมูลการเกษียณอายุราชการหรือเกษียณก่อนกำหนดและแนวโน้มการสูญเสียของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (รวมครูช่วยราชการและพนักงานราชการ อัตรากำลังชั่วคราว)
- 3) ข้อมูลวุฒิการศึกษา สาขาวิชาเอกและความสามารถของบุคลากร
- 4) จำนวนชั่วโมงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา
- 5) ความต้องการครูเพิ่มของสถานศึกษาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (เท่าจำนวนครูที่ขาด)
- 6) ข้อมูลพนักงานราชการ และครูอัตรากำลังที่จ้างด้วยเงินงบประมาณ

5.1.2 สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลครูและบุคลากรทั้งด้านปริมาณและความสามารถตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยศึกษาแนวโน้มการเพิ่มหรือลดของจำนวนบุคลากรและประชากรวัยเรียน รวมทั้งวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ประกอบการพิจารณา

5.1.3 จัดทำแผนอัตรากำลังระยะ 1 ปี 3 ปี และ/หรือ 5 ปี โดยมีรายละเอียดแสดงความ
ต้องการทั้งในด้านปริมาณและความสามารถของบุคลากร และวิธีการดำเนินการ

5.1.4 เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ

5.1.5 ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนกำลังคนในสถานศึกษา

5.1.6 ดำเนินการปฏิบัติตามแผนอัตรากำลังโดย

- 1) สถานศึกษาจัดหาอัตรากำลังตามอำนาจของสถานศึกษา เช่น ใช้งบประมาณของ
สถานศึกษาหรือประสานขอความร่วมมือกับองค์กรอื่น
- 2) เสนอแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณา
ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

5.2 การจัดทำแผนอัตรากำลังระดับเขตพื้นที่การศึกษา

5.2.1 จัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านอัตรากำลังของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ
ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพเป็นไปตามหลักเกณฑ์และความต้องการ ดังนี้

- 1) ข้อมูล 10 มิ.ย. ด้านบุคลากรและจำนวนนักเรียนของสถานศึกษา
- 2) ข้อมูลด้านวุฒิ วิชาเอกและความสามารถด้านบุคลากร
- 3) ข้อมูลการเกษียณอายุราชการหรือเกษียณก่อนกำหนดและแนวโน้มการสูญเสีย
- 4) จำนวนชั่วโมงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา
- 5) ข้อมูลพนักงานราชการ ตำแหน่งครูผู้สอน
- 6) ความต้องการครูเพิ่มของสถานศึกษาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (เท่าจำนวนครูที่
ขาด)

5.2.2 จัดทำแผนอัตรากำลังระยะ 1 ปี 3 ปี หรือ 5 ปี โดยมีรายละเอียดความต้องการทั้ง
ด้านปริมาณและความสามารถและวิธีการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

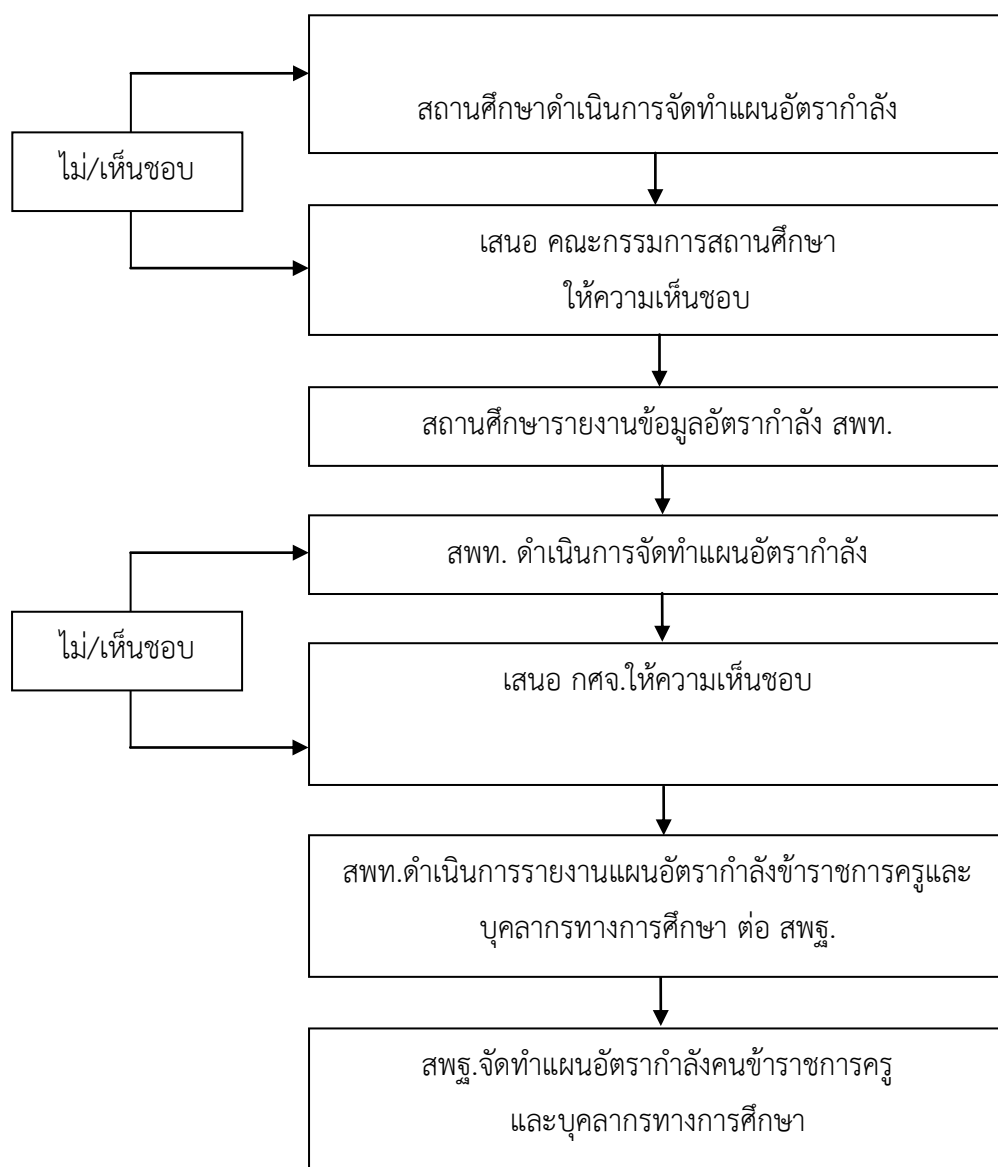
5.2.3 เสนอแผนต่อ กศจ.พิจารณาให้ความเห็นชอบ

5.2.4 ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนกำลังคนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

5.2.5 ดำเนินการตามแผนอัตรากำลังโดย

- 1) สถานศึกษาจัดหาอัตรากำลังตามอำนาจของสถานศึกษา เช่น ใช้งบประมาณของ
สถานศึกษาหรือประสานขอความร่วมมือกับองค์กรอื่น
- 2) เสนอแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณา
ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

7. เอกสาร/ หลักฐานอ้างอิง

7.1 หนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.3/ว 23 ลงวันที่ 23 ธันวาคม 2563 เรื่อง เกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สูตรการคำนวณอัตรากำลังข้าราชการครูตามเกณฑ์ ก.ค.ศ.

(ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.3/ว 23 ลงวันที่ 23 ธันวาคม 2563)

การคำนวณอัตรากำลังสายงานบริหาร

อัตรากำลังสายงานบริหารสถานศึกษา

จำนวนนักเรียน	อัตรากำลังสายงานบริหารสถานศึกษา		รวม
	ผอ.สถานศึกษา	รอง ผอ.สถานศึกษา	
1 – 40 คน*	-	-	-
41 – 119 คน	1 อัตร	-	1 อัตร
120 – 719 คน	1 อัตร	1 อัตร	2 อัตร
720 – 1,079 คน	1 อัตร	2 อัตร	3 อัตร
1,080 – 1,679 คน	1 อัตร	3 อัตร	4 อัตร
ตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป	1 อัตร	4 อัตร	5 อัตร

หมายเหตุ* สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 40 คนลงมา ไม่กำหนดอัตรากำลังสายงานบริหารสถานศึกษา ยกเว้น สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ (จังหวัดสตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอจะนะ เทพา นาหวี และสะบ้าย้อย และพื้นที่ในเขตชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน(ตามประกาศรายชื่อสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัด สพฐ.) โรงเรียนตามโครงการพระราชดำริ หรือโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) หรือโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล หรือโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ ให้กำหนดอัตรากำลังสายงานบริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 อัตร

การคำนวณอัตรากำลังสายงานการสอน

โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา

แบบที่ 1 โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา และจัดการเรียนการสอน อ.1 – ป.6 หรือ
ป.1 – ป.6

จำนวนอัตรากำลัง

จำนวนนักเรียน	ครูผู้สอน
1 – 40 คน	1 – 4 อัตรา*
41 – 80 คน	6 อัตรา
81 – 119 คน	8 อัตรา

หมายเหตุ* สถานศึกษาที่มีนักเรียน 1 – 40 คน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาวางแผนและกำหนดอัตรากำลังสายงานการสอน เสนอคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพิจารณาโดยคำนึงถึงภาระงาน บริบทของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณภาพของผู้เรียน และแผนการจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของจังหวัด และอัตรากำลังของสถานศึกษานั้นต้องไม่เกินเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ.กำหนด

แบบที่ 2 โรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาส ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา และจัดการเรียนการสอน
อ.1 – ม.3/ม.6 หรือ ป.1 – ม.3/ม.6

อัตราส่วน (มัธยมต้น)	นักเรียน : ห้อง	= 35 : 1
	ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์	= 30 : 1
อัตราส่วน (มัธยมปลาย)	นักเรียน : ห้อง	= 35 : 1
	ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์	= 35 : 1
เวลาการปฏิบัติงานของครูหนึ่งคน	ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์	= 20 : 1

จำนวนอัตรากำลังครูผู้สอนระดับปฐมวัยและหรือระดับประถมศึกษา

จำนวนนักเรียน	ครูผู้สอน
1 – 40 คน	1 – 4 อัตรา*
41 – 80 คน	6 อัตรา
81 – 119 คน	8 อัตรา

จำนวนอัตรากำลังครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

$$\text{ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา} = \frac{(\text{ห้องเรียน ม.ต้น} \times \text{ชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์})}{\text{ชั่วโมงปฏิบัติงานของครู 1 คนต่อสัปดาห์}} + \frac{(\text{ห้องเรียน ม.ปลาย} \times \text{ชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์})}{\text{ชั่วโมงปฏิบัติงานของครู 1 คนต่อสัปดาห์}}$$

ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา = $\frac{\text{ห้องเรียน ม.ต้น} \times 30}{20} + \frac{\text{ห้องเรียน ม.ปลาย} \times 35}{20}$		
---	--	--

จำนวนอัตรากำลังครูผู้สอนรวม

ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา = จำนวนครูผู้สอนระดับปฐมวัยและหรือประถมศึกษา + จำนวนครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

เงื่อนไข – การคิดจำนวนห้องเรียนโดยใช้ “จำนวนนักเรียนต่อห้อง หากร จำนวนนักเรียนแต่ละชั้น”

หากมีเศษตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ให้เพิ่มอีก 1 ห้อง

- การคิดจำนวนครูให้ปัดเศษตามหลักคณิตศาสตร์ (เศษตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ให้คิดเป็น 1 อัตรา, ไม่ถึง 0.5 ให้คิดเป็น 0 อัตรา)

หมายเหตุ* สถานศึกษาที่มีนักเรียนระดับปฐมวัยและหรือประถมศึกษาจำนวน 1 - 40 คน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาวางแผนและกำหนดอัตรากำลังสายงานการสอน เสนอคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพิจารณาโดยคำนึงถึงภาระงาน บริบทของสถานศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณภาพของผู้เรียนและแผนการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของจังหวัดและอัตรากำลังของสถานศึกษานั้น ต้องไม่เกินเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด

แบบที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา

อัตราส่วน (มัธยมต้น)	นักเรียน : ห้อง	= 35 : 1
	ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์	= 30 : 1
อัตราส่วน (มัธยมปลาย)	นักเรียน : ห้อง	= 35 : 1
	ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์	= 35 : 1
เวลาการปฏิบัติงานของครูหนึ่งคน		ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์ = 20 : 1

จำนวนอัตรากำลังครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา

$$\text{ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา} = \frac{(\text{ห้องเรียน ม.ต้น} \times \text{ชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์})}{\text{ชั่วโมงปฏิบัติงานของครู 1 คนต่อสัปดาห์}} + \frac{(\text{ห้องเรียน ม.ปลาย} \times \text{ชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์})}{\text{ชั่วโมงปฏิบัติงานของครู 1 คนต่อสัปดาห์}}$$

$$\text{ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษารวม} = \frac{\text{ห้องเรียน ม.ต้น} \times 30}{20} + \frac{\text{ห้องเรียน ม.ปลาย} \times 35}{20}$$

- เงื่อนไข - การคิดจำนวนห้องเรียนโดยใช้ “จำนวนนักเรียนต่อห้อง หากร จำนวนนักเรียนแต่ละชั้น”
หากมีเศษตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ให้เพิ่มอีก 1 ห้อง
- การคิดจำนวนครูให้ปัดเศษตามหลักคณิตศาสตร์ (เศษตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ให้คิดเป็น 1 อัตรา, ไม่ถึง 0.5 ให้คิดเป็น 0 อัตรา)

โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนขึ้นไป

แบบที่ 4 โรงเรียนประถมศึกษา ขยายโอกาส และมัธยมศึกษา ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนขึ้นไป

อัตราส่วน (อนุบาล)	นักเรียน : ห้อง	= 30 : 1
	ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์	= 20 : 1
อัตราส่วน (ประถม)	นักเรียน : ห้อง	= 30 : 1
	ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์	= 25 : 1
อัตราส่วน (มัธยมต้น)	นักเรียน : ห้อง	= 35 : 1
	ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์	= 30 : 1
อัตราส่วน (มัธยมปลาย)	นักเรียน : ห้อง	= 35 : 1
	ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์	= 35 : 1
เวลาการปฏิบัติงานของครูหนึ่งคน		ชั่วโมงเรียน : สัปดาห์ = 20 : 1

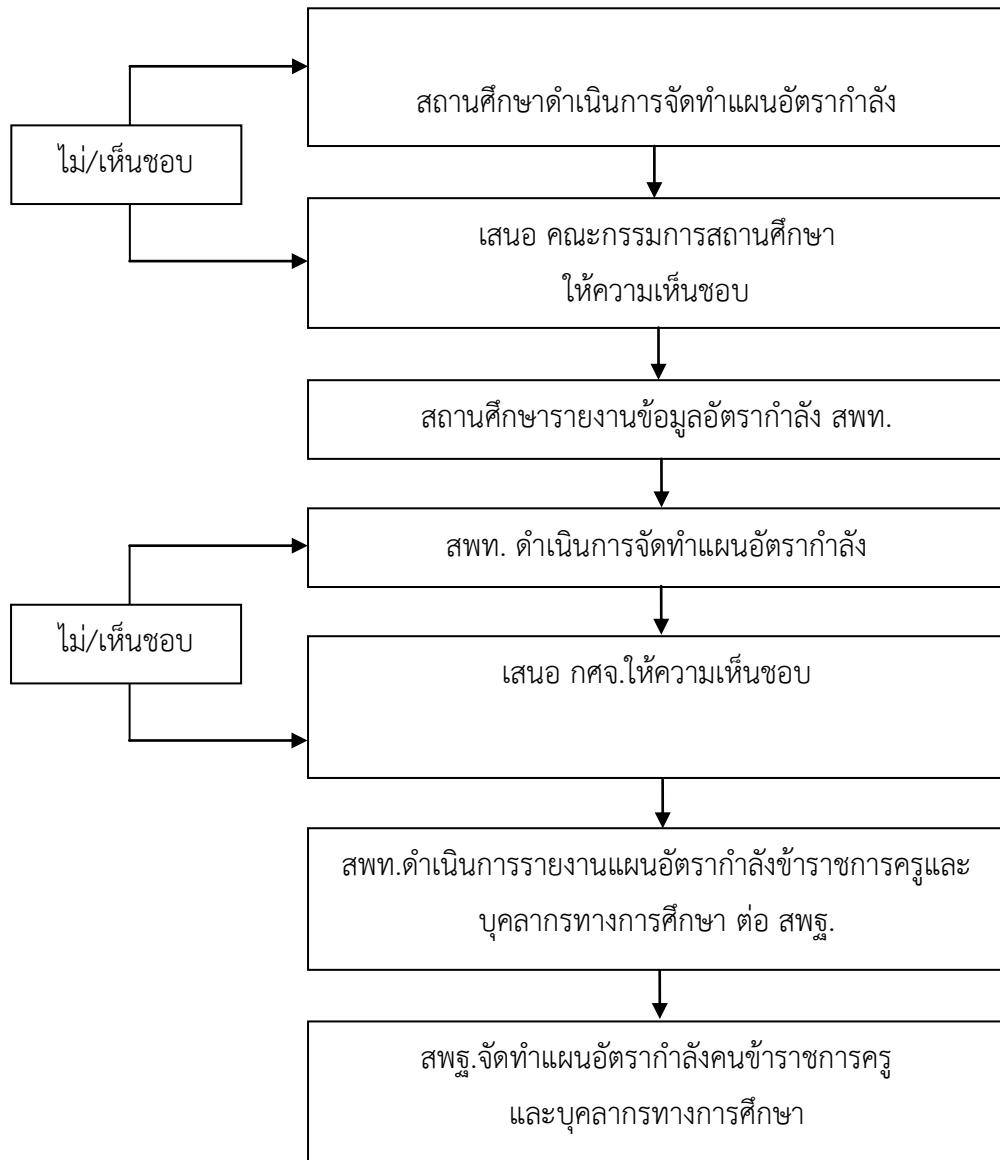
จำนวนอัตรากำลังสายงานการสอน

$$\text{ครูสอนรวม} = \frac{(\text{ห้องเรียนปฐมวัย} \times \text{ชม. : สป.})}{\text{ชม.ปฏิบัติงานของครู 1 คนต่อสป.}} + \frac{(\text{ห้องเรียนประถม} \times \text{ชม. : สป.})}{\text{ชม.ปฏิบัติงานของครู 1 คนต่อสป.}} + \frac{(\text{ห้องเรียน ม.ต้น} \times \text{ชม. : สป.})}{\text{ชม.ปฏิบัติงานของครู 1 คนต่อสป.}} + \frac{(\text{ห้องเรียน ม.ปลาย} \times \text{ชม. : สป.})}{\text{ชม.ปฏิบัติงานของครู 1 คนต่อสป.}}$$

$$\text{ครูผู้สอนรวม} = \frac{\text{ห้องเรียน ปฐมวัย} \times 30}{20} + \frac{\text{ห้องเรียน ประถม} \times 30}{20} + \frac{\text{ห้องเรียน ม.ต้น} \times 30}{20} + \frac{\text{ห้องเรียน ม.ปลาย} \times 35}{20}$$

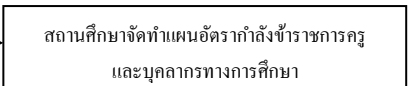
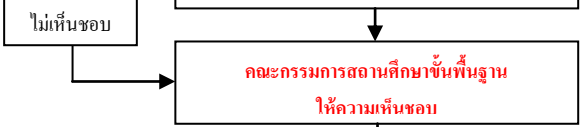

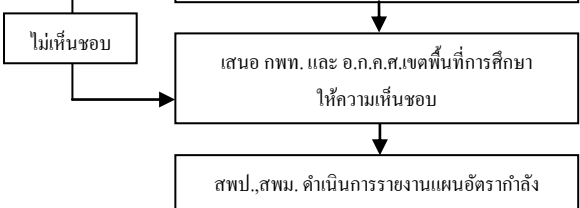
- เงื่อนไข - การคิดจำนวนห้องเรียนโดยใช้ “จำนวนนักเรียนต่อห้อง หากร จำนวนนักเรียนแต่ละชั้น”
หากมีเศษตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ให้เพิ่มอีก 1 ห้อง
- การคิดจำนวนครูให้ปัดเศษตามหลักคณิตศาสตร์ (เศษตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ให้คิดเป็น 1 อัตรา, ไม่ถึง 0.5 ให้คิดเป็น 0 อัตรา)

Flow Chart การปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวเกศรินทร์ ก่อแก้ว ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
กลุ่มบริหารงานบุคคล สพป.บุรีรัมย์ เขต 1

9. แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน มาตรฐานงานวางแผนอัตรากำลัง

ชื่องาน งานวิเคราะห์วางแผนอัตรากำลังคน	ส่วนราชการ กลุ่มบริหารงานบุคคล	รหัสเอกสาร				
<p>หลักการและเหตุผล : การวิเคราะห์อัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกจ้างประจำ เป็นการวิเคราะห์สภาพงาน ปริมาณ หน้าที่คามรับผิดชอบเพื่อไปสู่การจัดทำแผนอัตรากำลัง</p>						
<p>วัตถุประสงค์ :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเป็นข้อมูลหลักในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล 2. เพื่อวางแผนกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและเป็นไปตามเกณฑ์ทั้งในด้านปริมาณและความสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษา 						
ลำดับที่	ผังขั้นตอนการทำงาน	รายละเอียดงาน	เวลาดำเนินการ	มาตรฐานคุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
1		แจ้งสถานศึกษาจัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	พ.ค.-มิ.ย.		สถานศึกษา	
2		สถานศึกษาจัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	10 มิ.ย.	- รูปแบบเป็นไปตามที่ สพฐ.กำหนด - ถูกต้องตามเกณฑ์ ก.ค.ศ.กำหนด	สถานศึกษา	
3		สถานศึกษารายงานข้อมูลอัตรากำลัง สพป.,สพม.	ภายใน 15 มิ.ย.		สถานศึกษา	
4		<p>เสนอ กพท. และ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ให้ความเห็นชอบ</p> <p>สพป.,สพม. ดำเนินการรายงานแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อ สพฐ.</p>	ภายใน 30 มิ.ย.	-ตรวจสอบความถูกต้องของอัตรากำลัง	กลุ่มฯบุคคล สพป.,สพม.	
